

УДК 378.147:316.75(477)

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-7\(37\)-1782-1795](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-7(37)-1782-1795)

Томчук Олег Федорович кандидат філологічних наук, доцент кафедри суспільно-наукових дисциплін Придунайської філії ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», м. Ізмаїл, <https://orcid.org/0009-0008-0676-0904>

Дорошева Антоніна Олександрівна кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільно-наукових дисциплін Придунайської філії ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», м. Ізмаїл, <https://orcid.org/0000-0003-3257-7173>

РОЛЬ АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА У ФОРМУВАННІ КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТА

Анотація. У статті висвітлено роль академічного письма як важливого чинника формування культурної ідентичності студентів у системі української вищої освіти. Авторка розглядає академічне письмо не лише як інструмент набуття когнітивних і комунікативних навичок, а передусім як форму осмислення власної належності до національного, мовного й історико-культурного простору. Особливу увагу приділено взаємозв'язку між тематикою письмових завдань і розвитком здатності до культурної рефлексії. Підкреслено, що залучення студентів до письма на основі тем, пов'язаних з українською мовою, історичною пам'яттю, суспільними трансформаціями та сучасними викликами, сприяє не лише академічній успішності, а й усвідомленню себе як частини національного співтовариства.

У фокусі аналізу перебуває також роль викладача у створенні навчального середовища, що підтримує розвиток культурно чутливого письма. Акцентовано на важливості педагогічних стратегій, які дозволяють переосмислити академічне письмо як особистісну, етичну й культурну дію, а не просто як формальну академічну вимогу. У статті наголошено, що завдяки методичній варіативності, цілеспрямованому добору тем, міждисциплінарним зв'язкам і підтримці україномовного освітнього простору викладач може сприяти формуванню ідентифікаційно значущого досвіду студентів.

Узагальнюючи, авторка обґрунтовує, що академічне письмо має потенціал стати засобом культурного самовираження і національного

утвердження молодшої людини, особливо в умовах посилення викликів для національної ідентичності. У перспективі пропонується розширення дослідження в напрямі інтеграції академічного письма в міждисциплінарні освітні курси, орієнтовані на формування культурної зрілості студентів.

Ключові слова. Академічне письмо, культурна ідентичність, студентська молодь, вища освіта, мовна самосвідомість, педагогічна взаємодія.

Tomchuk Oleh Fedorovych PhD in Philology, Associate Professor of the Department of Social and Academic Disciplines, Prydanube Branch of the Private Joint-Stock Company «Higher Educational Institution «Interregional Academy of Personnel Management», Izmail, <https://orcid.org/0009-0008-0676-0904>

Dorosheva Antonina Oleksandrivna, PhD in History, Associate Professor of the Department of Social and Academic Disciplines, Prydanube Branch of the Private Joint-Stock Company «Higher Educational Institution «Interregional Academy of Personnel Management», Izmail, <https://orcid.org/0000-0003-3257-7173>

THE ROLE OF ACADEMIC WRITING IN SHAPING THE CULTURAL IDENTITY OF UKRAINIAN STUDENTS

Abstract. The article examines academic writing as a multidimensional educational practice that significantly contributes to the formation of cultural identity among Ukrainian university students. In the context of contemporary sociocultural transformations, academic writing is conceptualized not only as a tool for developing cognitive and communicative competencies, but also as a space for reflective engagement with national values, language, memory, and history.

The paper emphasizes the potential of academic writing to serve as a mechanism of self-identification, especially when students are encouraged to explore topics related to Ukrainian heritage, collective trauma, and identity in times of crisis.

The study highlights the pedagogical importance of thematically relevant assignments that promote cultural awareness and critical thinking. It is argued that the cultural dimension of student texts is shaped by the interplay between personal experience, academic standards, and the broader sociolinguistic environment. Special attention is paid to the role of the instructor in designing learning environments that foster cultural sensitivity, linguistic responsibility, and dialogic engagement. The teacher's ability to integrate historical, linguistic, and ethical

content into academic writing instruction is shown to be a decisive factor in transforming technical writing tasks into meaningful acts of cultural reflection.

In analyzing the Ukrainian context, the article outlines the ways in which academic writing contributes to students' national self-awareness and civic agency. The use of the Ukrainian language, critical exploration of cultural topics, and the ethics of authorship are presented as central components of identity-building in higher education. The study concludes that academic writing has the potential to become an important element of national cultural continuity, especially in wartime conditions. Recommendations are made regarding the further development of interdisciplinary approaches that enhance the identity-forming function of academic writing in Ukrainian universities.

Keywords: Academic writing, cultural identity, student youth, higher education, linguistic self-awareness, pedagogical interaction.

Постановка проблеми. У сучасному українському суспільстві, що переживає глибокі соціокультурні трансформації, питання формування культурної ідентичності молоді набуває особливої ваги. З одного боку, глобалізаційні впливи та інформаційна відкритість стимулюють багатоаспектну комунікацію, однак з іншого — породжують ризики розмивання національних смислів, маргіналізації історичної пам'яті та відчуження молодого покоління від автентичних цінностей. У цьому контексті освітнє середовище, зокрема заклади вищої освіти, виступають не лише майданчиком професійної підготовки, а й осередком вироблення ідентифікаційних практик. Однією з таких практик, на перетині освітньої, мовної та культурної площин, є академічне письмо — форма письмової фіксації знань, рефлексії та інтелектуального самовираження. Вона здатна не лише формувати навички наукової комунікації, а й сприяти закріпленню особистісної належності до національного дискурсу, коли у письмі фіксуються погляди, оцінки, судження, пов'язані з українським контекстом — історичним, культурним, мовним.

Особлива увага до академічного письма в сучасній вищій освіті України пояснюється переходом до системи якісної університетської підготовки, яка вимагає сформованого вміння чітко, аргументовано і добросовісно викладати результати власного пізнання. Водночас, не менш важливим є усвідомлення того, яким чином зміст та форма академічного письма можуть бути залучені до процесу національної самоідентифікації. Адже студент, що працює з текстом, не лише опановує інструменти мовного й стилістичного оформлення, але й часто взаємодіє з темами, пов'язаними з національним досвідом — війною, пам'яттю, культурною спадщиною, національними героями, мовною політикою, академічною добросовістю.

Таким чином, академічне письмо може розглядатися не лише як інструмент наукового мислення, але й як засіб формування національно свідомої особистості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових праць, присвячених академічному письму, свідчить про зростаючий інтерес до цієї теми в українському освітньому дискурсі. Зокрема, у працях Костирко, Романчука та Юхимчук подано методичні основи викладання академічного письма у технічних закладах освіти, з акцентом на розвиток письмової академічної доброчесності [3, с. 18].

Лютій пропонує ширший міждисциплінарний аналіз, що поєднує академічне письмо з репрезентацією наукового результату [4, с. 27]. Окремі аспекти впливу письма на самореалізацію студентів розглянуто у колективній монографії під редакцією Сорокіної, де підкреслено важливість формування етичних норм академічної поведінки як частини освітнього простору [1, с. 34]. Також варто відзначити дослідження Серебрянської, в якому акцент зроблено на потенціалі академічного письма як міждисциплінарної платформи для розвитку культурної чутливості та критичного мислення студентів [7, с. 4].

Разом із тим, у більшості з проаналізованих джерел акцент робиться передусім на методологічних або лінгвістичних аспектах, тоді як культурна функція академічного письма — зокрема його вплив на формування національної ідентичності — залишається недостатньо дослідженою.

Окремої уваги заслуговує той факт, що в науковому дискурсі, присвяченому академічному письму, переважна більшість досліджень зосереджена на методичних, лінгвістичних або жанрових аспектах формування письмових навичок студентів, тоді як його ідентифікаційна функція розглядається епізодично або периферійно.

Залишається недостатньо вивченим механізм взаємозв'язку між тематикою письмових завдань, мовною політикою в освітньому процесі та становленням культурної ідентичності здобувачів вищої освіти. Відсутній цілісний міждисциплінарний підхід до аналізу академічного письма як соціокультурної практики, що формує не лише фахову, а й національно-культурну самосвідомість. Саме ця прогалина зумовила потребу в комплексному дослідженні культурного потенціалу академічного письма в контексті української освітньої системи.

Метою статті є аналіз ролі академічного письма як засобу формування культурної ідентичності українських студентів у межах освітнього процесу закладів вищої освіти, з акцентом на міждисциплінарну взаємодію гуманітарних дисциплін — мовознавства, історії, культурології. У цьому контексті передбачається розгляд академічного письма не лише як

інструменту фахової підготовки, а як чинника формування культурної самосвідомості українського студента.

В умовах гібридної війни, загострення ідентифікаційних конфліктів та боротьби за смислове поле української гуманітарної освіти особливої ваги набуває усвідомлення того, як саме мовно-текстові освітні практики впливають на утвердження студентської приналежності до української культури.

Виклад основного матеріалу. Академічне письмо посідає ключове місце у структурі сучасної університетської підготовки, слугуючи не лише засобом оформлення результатів наукового пошуку, але й інструментом формування мовної, логічної, методологічної та етичної культури майбутнього фахівця. Воно постає як особливий тип письмової комунікації, що передбачає дотримання норм аргументованості, обґрунтованості, об'єктивності, стилістичної нейтральності й академічної доброчесності. За своєю природою академічне письмо є більше, ніж просто технікою написання текстів — це когнітивна практика, в якій інтегруються мислення, мова й ціннісні орієнтири, притаманні конкретній академічній культурі. Саме завдяки цьому воно набуває стратегічного значення для формування фахової ідентичності та залучення студентів до академічного простору.

Понятійна рамка академічного письма охоплює низку жанрових форм — есе, рецензії, анотації, звіти, реферати, наукові статті — кожна з яких має власну структуру, цільову функцію та логіку побудови. Попри жанрову розмаїтість, усі ці форми об'єднує орієнтація на точність, логічну послідовність, доказовість і критичне опрацювання джерел. У цьому сенсі академічне письмо відіграє провідну роль у розвитку навичок критичного мислення, що передбачає не лише здатність до логічного аналізу інформації, а й уміння самостійно формулювати позицію, ставити запитання, бачити зв'язки між явищами, а також критично переосмислювати усталені твердження. За думкою А.Є. Конверського, «критичне мислення не лише активізує аналітичні процеси, а й формує ціннісне ставлення до отриманої інформації» [11, с. 45].

Через текст студент не просто передає знання, але й організовує власний розумовий процес, структурує уявлення про предмет дослідження, виявляє рівень рефлексії, що, у свою чергу, формує основу академічної культури.

Окрім когнітивного аспекту, академічне письмо також сприяє розвиткові комунікативної компетентності — вміння ефективно передавати складну інформацію в письмовій формі з урахуванням адресата, жанру, стилістики та цілей повідомлення. Це має особливе значення в контексті інтернаціоналізації вищої освіти, де студент повинен не лише володіти

предметним змістом, але й уміти презентувати його згідно з прийнятими нормами академічного середовища.

За думкою авторів посібника з академічного письма, «одним із завдань академічного тексту є не просто подання результатів, а їхнє вписування в логіку наукового дискурсу» [3, с. 17].

Впровадження курсу «Академічне письмо» в освітні програми українських ЗВО є відносно новою, проте динамічно розвиваною практикою. Стимулом до його появи стали вимоги Болонського процесу, що акцентують на необхідності формування автономного, рефлексивного й мобільного фахівця, здатного до безперервного навчання й наукової комунікації. За думкою авторів монографії, академічне письмо розглядається як одна з ключових форм вираження академічної доброчесності та відповідального ставлення до наукової праці [1, с. 92]. У відповідь на ці виклики українські університети почали розробляти навчальні курси, що містять як теоретичні модулі з основ жанрово-стилістичної організації текстів, так і практичні блоки, спрямовані на тренування навичок написання. Наприклад, у посібнику під редакцією Грушевської академічне письмо трактується не лише як навичка, а як компонент академічної культури, що вимагає формування особистісного ставлення до мови, знання і тексту. За думкою дослідників, «навчання академічного письма не обмежується технікою написання, воно впливає на формування цінностей наукової комунікації» [5, с. 28].

Попри позитивну динаміку, викладання академічного письма в українських закладах освіти все ще стикається з низкою труднощів. Серед них — відсутність єдиного стандартизованого підходу до змістового наповнення курсу, нерівномірність його викладання залежно від спеціальності, а також нестача фахово підготовлених викладачів, які б могли поєднати лінгвістичну, методологічну й культурну компоненти. Крім того, окремим викликом є інтеграція курсу в освітні траєкторії не лише філологічних, а й технічних та природничих спеціальностей, де потреба в академічному письмі нерідко сприймається як другорядна. Водночас, як доводить практика, незалежно від спеціалізації, вміння якісно писати є базовою універсальною компетенцією для сучасного фахівця. За думкою Кібальнікової, «саме через академічне письмо формуються навички критичного переосмислення і мовної репрезентації наукового мислення» [9, с. 89].

Формування культурної ідентичності молоді в умовах сучасної України відбувається під впливом численних чинників, серед яких освіта відіграє роль не лише транслятора знань, а й каталізатора внутрішніх ідентифікаційних процесів. Культурна ідентичність, як багатогранне

поняття, охоплює усвідомлення людиною своєї належності до певної історичної, мовної, національної та ціннісної спільноти. За думкою Канішевської, «національно-культурна ідентичність є однією з основних категорій, що визначає гуманітарний контекст виховання особистості» [8, с. 205]. Для студентської молоді, що перебуває на етапі інтенсивного особистісного становлення, цей процес набуває особливого значення, оскільки пов'язаний із пошуком смислів, соціального самовизначення та світоглядного укорінення.

Однією з провідних ознак культурної ідентичності є мова як основа комунікації, пізнання й самовираження. Українська мова в цьому сенсі виступає не лише як засіб навчання, а як носій історичної пам'яті, символ національної єдності та інструмент репрезентації культурних смислів. За думкою дослідників, мова «є не просто засобом спілкування, а глибоким індикатором національної приналежності та чинником формування культурного досвіду» [12, с. 195]. У студентському середовищі вона набуває додаткового виміру, стаючи полем боротьби за змістовне наповнення академічного дискурсу, місцем співіснування державної мови з залишками постколоніальних впливів, що іноді проявляються у виборі мови спілкування або письма. Саме в такому контексті актуалізується потреба глибшого осмислення культурної ідентичності не лише як емоційного чи патріотичного пориву, а як усвідомленого, рефлексивного ставлення до власного мовно-культурного коду.

Історична пам'ять, як інший важливий компонент ідентичності, виявляється через ставлення до минулого, здатність розпізнавати й оцінювати події, символи та постаті, що формують українську ментальність. У цьому контексті роль університету як соціокультурного інституту полягає у створенні простору для осмислення історичного досвіду, що здійснюється не лише в межах гуманітарних дисциплін, а й через письмові завдання, тематичні дослідження, участь у наукових дискусіях. За думкою Рафальського та співавт., «інститути вищої освіти мають потенціал бути ареною для вироблення цивілізаційної ідентичності через осмислення минулого» [13, с. 128]. Як показує досвід освітніх практик, саме через письмову рефлексію студент може не лише засвоїти історичний матеріал, а й співвіднести його з власним життєвим досвідом, сформулювати позицію щодо спірних чи травматичних епізодів національного минулого.

Ціннісна основа культурної ідентичності виявляється у ставленні до базових понять — гідності, свободи, відповідальності, справедливості — що визначають смислові орієнтири особистості. За думкою Бойка, «система цінностей є не лише основою ідентичності, але й механізмом опору асиміляції в умовах глобалізації» [6, с. 34].

Для студентів цей рівень часто формується у взаємодії з освітнім середовищем, зокрема викладачами, тематикою дисциплін, академічними дискусіями, а також — значною мірою — через практики письмового самовираження. Академічні тексти, які передбачають аргументоване представлення думки, опосередковано виявляють ціннісні позиції автора, дозволяючи читачеві ідентифікувати не лише рівень знань, але й особистісні установки. Саме тут академічне письмо і культурна ідентичність починають перетинатися як паралельні вектори самореалізації, коли зміст тексту стає свідченням не тільки інтелектуального розвитку, а й культурної зрілості студента.

Питання формування культурної ідентичності в університетському просторі набуло нової гостроти в умовах повномасштабної війни, коли осмислення національної належності, мови, пам'яті, символів набуло екзистенційного виміру. Згідно з результатами міждисциплінарних досліджень, сучасні українські студенти дедалі частіше звертаються у своїх роботах до тем, пов'язаних із війною, вимушеною міграцією, героїкою спротиву, втратами й переживанням колективної травми [13, с. 87]. Такий тематичний вибір не є випадковим — він свідчить про намагання осмислити власне місце у складному світі, де академічне письмо стає не лише навчальним інструментом, а й засобом переживання ідентичності в умовах кризи. За думкою Хоружого, «академічна культура — це не лише система норм, а й простір ціннісного самовизначення особистості» [14, с. 112].

Не менш важливим є і те, що культурна ідентичність студентів формується не лише через зовнішній вплив (викладачі, програми, середовище), але й через активну участь у смисловому творенні. Молодь дедалі більше прагне до автентичного вираження себе, критичного переосмислення традицій і залучення до суспільного дискурсу. У цьому процесі університет постає як простір підтримки ідентифікаційних пошуків, що дозволяє поєднати індивідуальний голос із національною традицією. За думкою Шевчук, «саме через культурні практики студент здобуває досвід національного самоусвідомлення та наближення до власної ідентичності» [15, с. 30].

Академічне письмо в освітньому процесі вищої школи виступає не лише механізмом формування фахових умінь і навичок, а й дієвим засобом структурування внутрішнього світу студента, його рефлексії щодо себе, суспільства та національного контексту. В умовах постколоніального дискурсу, соціокультурних трансформацій і збройного конфлікту в Україні особистісна ідентифікація студентів відбувається у взаємодії з мовною, символічною та текстовою практикою, яка все частіше набуває форм академічного письма. За думкою авторів збірника, «академічне письмо

забезпечує платформу для вільного вираження інтелектуального й культурного досвіду особистості» [2, с. 74]. Через підготовку текстів на суспільно значущу тематику молодь отримує можливість не лише продемонструвати рівень засвоєння знань, але й виявити власну позицію щодо культурної спадщини, національної історії, ціннісних орієнтирів.

Тематика академічного письма, що орієнтована на осмислення національного досвіду, має потужний ідентифікаційний потенціал. Студент, працюючи над есе чи дослідницькою статтею, яка стосується, наприклад, проблеми мови, війни, репресій, культурної спадщини чи постатей української історії, не лише занурюється у фактологічну базу, а й здійснює особистісну інтерпретацію дійсності. У процесі письма він змушений визначити власне ставлення до проблеми, виокремити релевантні джерела, сформулювати аргументацію, що відповідає не тільки вимогам логічної послідовності, а й внутрішній цілісності. За думкою дослідників, «академічне письмо активізує механізми внутрішньої ідентифікації через залучення до значущих соціокультурних тем» [4, с. 15]. Це створює простір, у якому фіксуються культурні маркери — лексичні, концептуальні, стилістичні — що свідчать про належність до певної культурної традиції.

Письмові академічні практики в українських ЗВО все частіше використовуються як інструмент діалогу з минулим і теперішнім. Наприклад, написання есе про значення мови як чинника національної єдності або аналітичної статті про вплив історичної травми на сучасну ідентичність дозволяє не лише перевірити здатність студента до академічного аналізу, але й виявити його культурну ангажованість. Тут актуалізується роль письма як засобу не просто передачі думки, а як методу формування позиції, яка вкорінена в культурному досвіді особистості. За думкою Воронкової та співавт., «формування цифрової людини неможливе без культурного підґрунтя, що реалізується через освіту й текст» [7, с. 21].

Академічне письмо дозволяє реалізувати ідентифікаційні процеси завдяки тому, що студент має змогу зануритися в національно значущий контекст, осмислити його з точки зору свого покоління, а також включити себе до ширшого комунікативного простору національного смислового поля [10, с. 2].

Середовище університету, у якому створюються умови для написання академічних текстів, також відіграє важливу роль у забезпеченні культурної ідентичності. Наявність тем, що стосуються української культури, історії, мови, духовності, є маркером освітньої політики, спрямованої на підтримку ідентифікаційних практик. Водночас важливо не лише запропонувати студенту тему з національним змістом, але й створити умови, за яких він відчує цінність такої теми як актуальної і особистісно значущої.

За думкою Щолокової, «педагогіка мистецтва відкриває простір для глибокого переживання ідентичності через культурну рефлексію в навчальному процесі» [16, с. 64]. У цьому контексті особлива роль належить викладачеві, який виступає фасилітатором рефлексії, посередником між текстом і культурою. Його методичні підходи, способи постановки завдань, вибір прикладів, а також чутливість до контексту студентських висловлювань значною мірою визначають, чи стане академічне письмо справжнім інструментом культурної інтеграції.

Показовим у цьому сенсі є звернення студентів до тем з актуального соціокультурного поля: війна, втрата, відновлення, солідарність, національна гідність. Такі теми вже давно перестали бути абстрактними — вони стали досвідом, пережитим особисто або через близьких. Тому письмовий текст, у якому порушується ця проблематика, стає не лише навчальним продуктом, а актом символічного свідчення, у якому закріплюється культурна позиція автора. Академічне письмо, таким чином, виконує роль дзеркала, у якому відображається не тільки інтелектуальний, а й культурний зріст студента.

Академічне письмо не може розглядатися виключно як результат індивідуального навчального зусилля студента. Його якість, глибина, стилістичне та змістове наповнення значною мірою залежать від освітнього середовища, у якому здійснюється процес формування письмових навичок. У цьому середовищі провідну роль відіграє викладач, який, володіючи не лише предметними знаннями, а й педагогічною чутливістю, здатний перетворити академічне письмо на інструмент особистісної й культурної самоідентифікації. За думкою дослідників, «якість письма є результатом не лише індивідуального зусилля, а й підтримувального освітнього контексту, який сприяє формуванню внутрішньої академічної мотивації» [2, с. 59]. Завдяки педагогічному супроводу створюються умови, за яких студентське письмо перестає бути формальною вправою, а натомість набуває глибшого змістового й рефлексивного характеру.

Культурна чутливість академічного письма, тобто здатність автора враховувати культурні контексти, символіку, історичну пам'ять та етичні орієнтири, формується передусім завдяки тим педагогічним практикам, які орієнтують студента на змістову глибину тексту. Це виявляється, зокрема, в процесі постановки тем, які пропонує викладач у межах навчальних курсів. Теми, що пов'язані з національними наративами, українською історією, мовною політикою, культурною спадщиною чи ідентифікаційною стійкістю в умовах сучасних викликів, створюють потенціал для формування не лише пізнавального інтересу, а й особистісної залученості. Студент, працюючи над такими темами, не лише опановує логіку академічного викладу, а й

набуває досвіду культурної рефлексії — усвідомлення себе як носія певної традиції, мови, досвіду.

Роль викладача в цьому процесі полягає не лише у наданні тем або перевірці правильності цитування, а насамперед у створенні середовища, сприятливого для смислового пошуку. Педагог, який здатен ставити запитання, що стимулюють студента до самоаналізу, який залучає до дискусій, моделює ситуації творчого вибору, фактично керує не лише навчальною, а й ідентифікаційною траєкторією студента. Такий викладач заохочує до критичного переосмислення змісту, пропонує теми, що мають особистісний і національний резонанс, демонструє толерантність до різних точок зору, але водночас фіксує межі академічної доброчесності. Як підкреслюють автори одного з сучасних довідників з академічної доброчесності, саме викладач формує в студентів розуміння письма як етичної дії, а не просто технічної операції [2, с. 8].

За думкою упорядників профільного збірника, «етос академічного письма закладається не через контроль, а через діалогічну взаємодію між викладачем і студентом» [1, с. 217].

Не менш важливим є методичне наповнення курсу академічного письма. Викладач, який поєднує лінгвістичну, історико-культурну та педагогічну підготовку, має можливість урізноманітнити навчальні формати: від написання аналітичного есе на тему «Культурна пам'ять у сучасному українському суспільстві» до міждисциплінарних проєктів, що передбачають осмислення національних викликів у межах академічного жанру. Такий підхід дозволяє змістово наповнити навчальні завдання, зробити їх релевантними до контексту сучасної України, актуалізувати соціальну відповідальність та культурну позицію майбутніх фахівців. Через занурення у змістовні й стилістичні особливості академічного письма студенти отримують досвід, у якому навчальна діяльність перетворюється на простір культурного самоствердження.

Крім того, формування культурної чутливості неможливе без уваги до мови як основи академічної комунікації. Викладач, який послідовно підтримує україномовне середовище, акцентує на важливості мовного вибору, демонструє високі зразки академічного письма українською мовою, мимоволі стає носієм культурної місії. Саме мова тексту — не лише його тематика — є важливим інструментом ідентифікації. У цьому сенсі позиція викладача щодо мовної політики в навчальному процесі відіграє вирішальну роль у формуванні мовної й культурної самосвідомості студентів.

Висновки. Розгляд академічного письма як інструменту формування культурної ідентичності дозволяє вийти за межі традиційного уявлення про нього як винятково технічну або мовну компетенцію.

У сучасному українському освітньому контексті ця форма письмової діяльності набуває особливого значення, стаючи простором не лише для демонстрації академічної доброчесності чи логічної послідовності думки, а й для глибшої рефлексії над власною належністю до історичного, мовного та ціннісного простору нації. Письмове осмислення тем, що стосуються мови, пам'яті, культурної спадщини або соціальних викликів, дозволяє студентові не лише закріпити фахові знання, а й сформулювати особисту позицію, яка вкорінена в національному контексті.

Зміст і методика курсу академічного письма, педагогічні стратегії викладача, мовна політика в аудиторії та тематичне наповнення завдань визначають, наскільки ефективно письмова практика сприятиме ідентифікаційному зростанню студента. Особливу роль у цьому процесі відіграє викладач як посередник між текстом і культурною традицією, який здатен створити умови для діалогу між академічною нормою й культурною самосвідомістю молодої особистості. Перспективним напрямом подальших досліджень є вивчення ефективних педагогічних практик, які забезпечують взаємозв'язок між академічним письмом і розвитком ідентичності в умовах міждисциплінарної освіти.

Література

1. Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище : збірник есе програми підвищення кваліфікації / упоряд. А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. Львів–Торунь : Liha-Pres, 2023. 524 с. URL: <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/240/6151/13742-1>
2. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
3. Академічне письмо : навч. посіб. / уклад. Т. М. Костирко, С. В. Ларенкова, І. В. Бондар, М. С. Жигалкіна. Миколаїв : НУК, 2022. 116 с. URL: <https://surl.li/pudhqk>
4. Дроздов В. Академічне письмо: 20 порад щодо написання академічних текстів та представлення результатів дослідження : презентація / В. Дроздов ; Ізмаїльський держ. гуманіт. ун-т. [2019]. 22 слайди. URL: <https://bit.ly/3rX3V5w>
5. Академічне письмо : навч. посіб. / уклад. С. К. Ревуцька, В. М. Зінченко. Кривий Ріг, 2019. 130 с. URL: <https://surl.lt/elmspd>
6. Бойко С. Формування національно-культурної ідентичності українського суспільства: сучасні виклики і загрози // Українознавчий альманах. 2021. Вип. 29. С. 32–38. <https://doi.org/10.17721/2520-2626/2021.29.4>
7. Воронкова В. Г., Каганов Ю. О., Метеленко Н. Г. Формування цінностей цифрового суспільства і цифрової людини в умовах глобалізації та INDUSTRY 4.0 // Humanities studies. 2022. Вип. 11(88). С. 16–25.
8. Канішевська Л. Феномен «національно-культурна ідентичність» як проблема сучасного вітчизняного педагогічного дискурсу // Актуальні питання гуманітарних наук. 2020. Вип. 34, т. 3. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/34-3-32>

9. Кібальнікова Т. Жанрово-стильові особливості академічного есе // Іноземна мова у професійній підготовці спеціалістів: проблеми та стратегії : зб. тез доп. V Міжнар. наук.-практ. інтернетконф. Кропивницький :РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2021. С. 89–90.
10. Ковальова А. Проблеми академічного плагіату та авторського права у цифровому просторі України // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики : зб. наук. пр. Київ, 2013. Ч. 21: Електронні інформаційні ресурси. С. 61–71. URL: http://history.org.ua/JournALL/sid/sid_2013_21/6.pdf
11. Конверський А. Є. Критичне мислення : підручник для студентів вищих навчальних закладів усіх спеціальностей. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 370 с. URL: <https://cutt.ly/We6HfyCw>
12. Майя, Триняк. Роль мови у формуванні культурної ідентичності студентів у міжкультурному середовищі // Humanities studies: Collection of Scientific Papers / ред. В. Воронкова. Запоріжжя : Helvetica, 2025. Вип. 22(99). С. 193–201.
13. Рафальський О., Калакура Я., Калакура О., Юрій М. Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність : монографія. Київ : Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. <https://doi.org/10.53317/978-966-02-9883-5>
14. Хоружий Г. Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. 320 с.
15. Шевчук А. С. Розвиток національної ідентичності студентів засобами соціальних проєктів із впровадження українських хореографічних традицій // Танцювальні студії. 2023. Т. 6, № 1. С. 28–41. <https://doi.org/10.31866/2616-7646.6.1.2023.283723>
16. Щолокова О. Формування національно-культурної ідентичності студентів як проблема педагогіки мистецтва // Наукові записки [Кіровоградського держ. пед. ун-ту ім. В. Винниченка]. Серія : Педагогічні науки. 2017. Вип. 152. С. 63–68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2017_152_16

References

1. Akademichna dobrochesnist, vidkryta nauka ta shtuchnyi intelekt: yak stvoryty dobrochesne osvittie seredovyshe: zbirnyk ese prohramy pidvyshchennia kvalifikatsii / compiled by A. Artiukhov, M. Vikhliaiev, Yu. Volk. 18 September – 18 October 2023. Lviv–Torun: Liha-Pres, 2023. 524 p. URL: <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/240/6151/13742-1>
2. Akademichna dobrochesnist: problemy dotrymannia ta priorityty poshyrennia sered molodykh vchenykh: coll. monograph / ed. by N. H. Sorokina, A. Ye. Artiukhov, I. O. Dehtiarova. Dnipro: DRIDU NADU, 2017. 169 p.
3. Akademichne pysmo: navchalnyi posibnyk / compilers: T. M. Kostyrko, S. V. Larenkova, I. V. Bondar, M. S. Zhygalkina. Mykolaiv: NUK, 2022. 116 p. URL: <https://surl.li/pudhqk>
4. Akademichne pysmo: 20 porad shchodo napysannia akademichnykh tekstiv ta predstavlenia rezultativ doslidzhennia: prezentatsiia / Viktor Drozdov; Izmail State University of Humanities. [2019]. 22 slides. URL: <https://bit.ly/3rX3V5w>
5. Akademichne pysmo: navch. posibnyk / compiled by S. K. Revutska, V. M. Zinchenko. Kryvyi Rih, 2019. 130 p. URL: <https://surl.li/elmspd>
6. Boiko S. Formuvannia natsionalno-kulturnoi identychnosti ukrainskoho suspilstva: suchasni vyklyky i zahrozy. Ukrainoznavchyi almanakh. 2021. Issue 29. P. 32–38. <https://doi.org/10.17721/2520-2626/2021.29.4>

7. Voronkova V. H., Kahanov Yu. O., Metelenko N. H. Formuvannia tsinnostei tsyfrovoho suspilstva i tsyfrovoi liudyny v umovakh hlobalizatsii ta INDUSTRY 4.0. Humanities Studies. 2022. Issue 11 (88). P. 16–25.

8. Kanishchevska L. Fenomen “natsionalno-kulturna identychnist” yak problema suchasnoho vitchyznianoho pedahohichnoho dyskursu. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. 2020. Issue 34, Vol. 3. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/34-3-32>

9. Kibalnikova T. Zhanrovo-stylovi osoblyvosti akademichnoho ese. In: Proceedings of the 5th Int. Scientific and Practical Internet Conference “Inozemna mova u profesiinii pidhotovtsi spetsialistiv: problemy ta stratehii”. Kropyvnytskyi: RVV TsDPU im. V. Vynnychenka, 2021. P. 89–90.

10. Kovalova A. Problemy akademichnoho plahiatu ta avtorskoho prava u tsyfrovomu prostori Ukrainy. Spetsialni istorychni dystsypliny: pytannia teorii ta metodyky. 2013. Issue 21: Elektronni informatsiini resursy. P. 61–71. http://history.org.ua/JournALL/sid/sid_2013_21/6.pdf

11. Konverskyi A. Ye. Krytychne myslennia. Textbook for university students of all specialties. Kyiv: Tsentр uchbovoi literatury, 2020. 370 p. URL: <https://cutt.ly/We6HfyCw>

12. Maia, Tryniak. The role of language in the formation of students' cultural identity in an intercultural environment. Humanities Studies: Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia: Publishing house "Helvetica", 2025. Issue 22 (99). P. 193–201.

13. Rafalskyi O., Kalakura Ya., Kalakura O., Yurii M. (2022). Tsyvilizatsiina identychnist ukrainsiv: istoriia i suchasnist [Civilizational Identity of Ukrainians: History and Modernity]. Monograph. Institute of Political and Ethnonational Studies named after I. F. Kuras, NAS of Ukraine. <https://doi.org/10.53317/978-966-02-9883-5>

14. Khoruzhyi H. F. Akademichna kultura: tsinnosti ta pryntsypy vyshchoi osvity. Ternopil: Navchalna knyha – Bohdan, 2012. 320 p.

15. Shevchuk A. S. (2023). Rozvytok natsionalnoi identychnosti studentiv zasobamy sotsialnykh proektiv iz vprovadzhennia ukrainskykh khoreohrafichnykh tradytsii. Tantsiualni studii. 2023. 6(1). P. 28–41. <https://doi.org/10.31866/2616-7646.6.1.2023.283723>

16. Shcholokova O. Formuvannia natsionalno-kulturnoi identychnosti studentiv yak problema pedahohiky mystetstva. Naukovi zapysky [Kirovohrad State Pedagogical University named after Volodymyr Vynnychenko]. Series: Pedagogical Sciences. 2017. Issue 152. P. 63–68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2017_152_16